

Webinaari digipalvelulain uusista lisävaatimuksista

Aluehallintovirasto

@AVItwiittaa

Tervetuloa!

- Tässä tilaisuudessa opit
 - mitä uusia palveluita digipalvelulain saavutettavuusvaatimukset koskettavat ja millaisia uusia velvoitteita ja lisävaatimuksia digipalvelulaki sisältää?
- Tilaisuudessamme on sekä viittomakielen tulkkaus ja kirjoitustulkkaus.
- Kysymyksiä aiheesta voit esittää chatissä.

Mikä digipalvelulaissa muuttui?

- Yhtenä keskeisenä muutoksena digipalvelulaissa (306/2019) on uusi 3 a luku: Eräiden digipalvelujen saavutettavuus
 - saavutettavuusvaatimusten piiriin tuli uusia palveluja ja toimijoita. Lakiin on myös lisätty joitakin palvelukohtaisia lisävaatimuksia, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella (179/2023).
- Lakimuutos tuli voimaan 1.2.2023 ja asetus 20.3.2023. Lain soveltaminen alkaa **28.6.2025**.
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonta valvoo digitaalisten palvelujen saavutettavuutta, Traficom tuotteiden esteettömyyttä ja sisäministeriö hätäkeskustoimintaa.
- Lue lisää **saavutettavuusvaatimukset.fi** sivuilta.

Digipalvelulain vaatimuksista

1. Tekniset saavutettavuusvaatimukset eli eurooppalaisen standardin EN 301549 määrittelemät tekniset vaatimukset palvelulle ja sen sisällöille
2. Saavutettavuusselosteen ylläpitäminen
3. Saavutettavuuspalautteen vastaanottaminen ja palautteeseen vastaaminen
4. Palvelukohtaiset lisävaatimukset ja –velvollisuudet.

Soveltamisala

- Uusia vaatimuksia sovelletaan seuraaviin **kuluttajille** suunnattuihin palveluihin
 1. Henkilöliikennepalvelujen digitaaliset palvelut
 2. Sähkökirjat eli e-kirjat
 3. Verkkokaupat
 4. Kuluttajapankkipalvelut
 5. Audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin pääsyn tarjoavat palvelut eli käytännössä palvelut, joilla näitä sisältöjä katsellaan kuten Yle Areena, Netflix ja MTV Katsomo.
 6. Viestintäpalvelut eli palvelut, joilla siirretään verkossa viestejä, esimerkiksi Whatsapp ja Skype.

Poikkeus soveltamisalasta: mikroyritykset (1/2)

- Digipalvelulain uusia vaatimuksia ei sovelleta mikroyrityksiin
 - Mikroyrityksellä tarkoitetaan yrityksiä, joiden palveluksessa on alle 10 työntekijää ja joiden vuosittainen liikevaihto tai joiden vuosittainen taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa
- Poikkeusta sovelletaan myös yhdistyksiin, säätiöihin ja muihin yhteisöihin.
- Yhteisön omistussuhteet vaikuttavat sen mikroyritysstatuksen arviointiin.

Poikkeus soveltamisalasta: mikroyritykset (2/2)

- Jos digipalvelulaissa tarkoitettu viranomaisen rahoittaa yhteisön digitaalisten palvelujen kehittämistä tai tarjoamista vähintään puolella kehittämiskustannuksista tai vuotuisista ylläpitokustannuksista, niihin sovelletaan digipalvelulain 3 luvun vaatimuksia.

Digipalvelulain uudet vaatimukset

- Lain 3 a luvussa säädettyjä palveluita velvoittaa digipalvelulain 7 §:ssä säädettyt saavutettavuusvaatimukset, joiden sisältö tarkemmin määrittyy
 - eurooppalainen standardi EN 301 549
 - verkkosisällön saavutettavuusohjeet (WCAG 2.1).
- Digipalvelulakiin on lisätty myös palvelukohtaisia lisävaatimuksia, joista säädetään tarkemmin asetuksella
 - Valtioneuvoston asetus eräiden digitaalisten palvelujen saavutettavuusvaatimuksista (179/2023).

Palvelukohtaiset lisävaatimukset – kuluttajapankkipalvelut (1/2)

- Palveluntarjoajan on tarjotessaan kuluttajapankkipalveluita varmistettava palvelujen tarjoamista koskevien tietojen ymmärrettävyys siten, että käytetyn kielen vaikeusaste on enintään Euroopan neuvoston kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B2-taso.
- Itse kuluttajapankkipalvelun sisältämien tietojen ei tarvitse täyttää vaatimusta.
- Tarkoituksena on mahdollisimman selkeän ja yksinkertaisen tekstin tuottaminen.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset – kuluttajapankkipalvelut (2/2)

- B2-taso viittaa itsenäisen kielenkäyttäjän kielitaitoon, mikä sijoittuu peruskielitaidon ja taitavan kielenkäyttäjän kielitaidon välimaastoon.
- Tietosisältö, jonka voi ymmärtää toisen perusasteen koulutuksen perusteella.
- Vältettävä ainakin vaativia, pitkähköjä ja piilomerkityksiä sisältäviä tekstejä tai tietosisältöjä.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset – sähkökirjat (1/3)

- Sähkökirja on teksti- tai graafisessa muodossa oleva julkaisu, joka tarjotaan kuluttajalle tiedostona tai tiedostojen kokonaisuutena.
- Sähkökirjoina tarjottavien digitaalisten palvelujen on oltava saavutettavia siten, että niitä voidaan käsitellä, lukea ja käyttää ja niissä voidaan navigoida.
- Vaatimukset kohdistuvat koko sähkökirjojen tuotanto- ja palveluketjuun.
- Merkitystä ei ole sillä, onko toiminta kaupallista vai ei.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset – sähkökirjat (2/3)

- Palveluntarjoajan on sähkökirjoja tarjotessaan varmistettava, että:
 1. ääntä ja tekstiä sisältävä sähkökirja tarjoaa synkronoitua tekstiä ja ääntä
 - mahdollisuus lukea ja kuulla teksti samanaikaisesti
 2. sähkökirjan digitaaliset tiedostot eivät estä avustavaa teknologiaa toimimasta moitteettomasti
 - sisällössä käytetään tekniikkaa, jota avustava teknologia tukee
 3. pääsy sisältöön, navigointi tiedostosisällössä ja dynaamisessa ja muussa näkymässä sekä sisällön esittäminen selkeällä ja joustavalla tavalla on varmistettu käyttäjän valintojen mukaan
 - sisältö mukautuu käyttäjän tekemien valintojen mukaan.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset – sähkökirjat (3/3)

4. sisällön vaihtoehtoiset esittämistavat ja sen yhteentoimivuus eri avustavien teknologioiden kanssa on mahdollistettu siten, että sisältö on havaittavissa, ymmärrettävissä, hallittavissa ja toimintavarma
 - on varmistettu, että erilaiset avustavat teknologiat tukevat vaihtoehtoisia esittämistapoja saavutettavalla tavalla
5. sähkökirjat on tehty helpommin löydettäväksi välittämällä metatiedon avulla tietoa niiden esteettömyysominaisuuksista
 - kuvailutiedoissa tulee informoida käyttäjää saavutettavuusominaisuuksista
6. digitaalisten oikeuksien hallintamenetelmät eivät estä esteettömyysominaisuuksien toimintaa
 - esimerkiksi tekniset suojoimenpiteet eivät saa rajoittaa teknisten apuvälineiden käyttöä.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset - verkkokaupat

- Verkkokaupan osalta palveluntarjoajan on annettava tietoa verkkokaupassaan olevien tuotteiden ja palvelujen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta, jos kyseisistä tuotteista ja palveluista vastuussa oleva talouden toimija on toimittanut nämä tiedot palveluntarjoajalle.
- Verkkokaupan palvelua tarjoavan vastuu siitä, että jos tuotteesta tai palvelusta on kuvaus saavutettavuus- tai esteettömyysominaisuuksista ja se on toimitettu, tieto tulee tarjota myös asiakkaalle.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset - muut palvelut

- Viestintäpalveluihin sovellettavista lisävaatimuksista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 194 c §:ssä
- Audiovisuaaliseen sisältöpalveluun pääsyn tarjoavan palvelun osalta lisävaatimuksista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 194 d §:ssä
- Henkilöliikenteen palvelujen osalta lisävaatimuksista säädetään laissa liikenteen palveluista (320/2017) 150 a §:ssä

Toiminnallista suorituskykyä koskevat vaatimukset

- Palvelun ei tarvitse täyttää saavutettavuus- ja palvelukohtaisia lisävaatimuksia, jos tarjotaan vähintään yksi vaihtoehtoinen ja yhtä saavutettava käyttötapa käyttää palvelua noudattamalla toiminnallista suorituskykyä koskevia vaatimuksia.
- Toiminnallista suorituskykyä koskevia vaatimuksia voidaan käyttää vain hyvin erityisissä olosuhteissa.
- Vaatimuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa eräiden digitaalisten palvelujen saavutettavuusvaatimuksista (179/2023).

Saavutettavuusselostetta koskevat vaatimukset

- Digitaalisissa palveluissa on oltava saavutettavuusseloste, jonka sisällöstä säädetään digipalvelulain 9 §:ssä.
- Lisäksi saavutettavuusselosteella tulee:
 - olla yleinen kuvaus digitaalisesta palvelusta
 - antaa tietoa palvelukohtaisten lisävaatimusten toteutumisesta
 - antaa tietoa palvelun käyttöön tarvittavasta tuotteesta, jos digitaalisen palvelun käyttäminen edellyttää toimiakseen tuotetta
 - miten kyseinen tuote liittyy digitaaliseen palveluun
 - millaiset esteettömyysominaisuudet sillä on
 - miten tuote toimii yhdessä apuvälineiden ja muiden palvelun käyttöä avustavien järjestelyjen kanssa.

Poikkeaminen saavutettavuusvaatimuksista

- Palveluntarjoaja voi poiketa saavutettavuusvaatimuksista, jos se saavutettavuusarvioinnin perusteella pystyy osoittamaan, että saavutettavuusvaatimusten noudattaminen aiheuttaa sen digitaaliselle palvelulle
 - kohtuuttoman rasitteen, tai
 - muutoksen, jonka seurauksena palvelun perusluonne muuttuisi perustavanlaatuisesti.

Digipalvelulain 3 a luvun mukaiset ilmoitusvelvollisuudet

- Palveluntarjoajan on ilmoitettava puutteista ja korjaavista toimenpiteistä valvontaviranomaiselle, jos digitaalinen palvelu ei täytä saavutettavuusvaatimuksia
- Jos palveluntarjoaja poikkeaa saavutettavuusvaatimuksista kohtuuttoman räsitteen tai palvelun perustavanlaatuisen muutoksen perusteella, tulee siitä ilmoittaa valvontaviranomaiselle

Siirtymäajat

- Digipalvelulain muutoksia sovelletaan **28.6.2025 alkaen**
 - palvelusopimuksia, jotka on tehty ennen 28.6.2025, voidaan jatkaa entisellään, kunnes niiden voimassa oloa päättyy, mutta ei kuitenkaan pidempään kuin viisi vuotta mainitusta päivämäärästä.
 - eli viimeistään 28.6.2030 kaikkien soveltamisalaan kuuluvien digitaalisten palvelujen tulee noudattaa uusia vaatimuksia.
- Uusia vaatimuksia ei sovelleta
 - ennen 28.6.2025 arkistoituihin sisältöihin, julkaistuihin valmiiksi tallennettuun aikasidonnaiseen mediaan ja julkaistuihin toimisto-ohjelmien tiedostomuotoihin.

Käyttäjien oikeudet

- Saavutettavuuspalaute
 - Palvelun käyttäjän kannattaa antaa suoraan **saavutettavuuspalaute** palveluntarjoajalle.
 - Palvelun käyttäjällä on myös oikeus tehdä palveluntarjoajalle **pyyntö saada sisältöä** saavutettavuusvaatimukset täyttävässä muodossa tai muuten vaihtoehtoisella palvelun käyttäjän kannalta saavutettavalla tavalla.
- Selvityspyyntö
 - Palvelun käyttäjä voi tehdä **saavutettavuusselvityspyynnön** valvovalle viranomaiselle
- Kantelu
 - Palvelun käyttäjä voi tehdä **saavutettavuuskantelun** valvovalle viranomaiselle palveluntarjoajasta, joka ei ole noudattanut digipalvelulaissa säädettyjä vaatimuksia ja velvollisuuksia saavutettavuudelle.

Valvontatyö

- Valvontaohjelman mukainen valvonta, jossa valvomme vuosittain
 - 240 verkkosivustoa automaattisen työkalun avulla
 - 22 verkkosivustoa manuaalisena asiantuntijatyönä
 - 12 mobiilisovellusta manuaalisena asiantuntijatyönä.
- Ilmoitusten käsittely
 - käsittelemme meille tulleet kantelut ja saavutettavuusselvityspyynnöt.
- Uusien lain piiriin tulleiden palvelujen valvonta ja tarkastukset.

Kysymyksiä?

Aluehallintovirasto

Ohjaus ja neuvonta

- Saavutettavuusvalvonta antaa yleistä ohjausta ja neuvontaa digipalvelulain saavutettavuusvaatimukseen liittyen.
- Saavutettavuusvaatimukset.fi
- Sähköposti: saavutettavuus@avi.fi
- Tilaa uutiskirjeemme!
- eOppiva.fi: Saavutettavuus ja digipalvelulain vaatimukset -koulutus

Kiitos!

Digi kuuluu kaikille!
saavutettavuus@avi.fi

Aluehallintovirasto